

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 12. Timor salubris de salute, perseverantia. Ex Vet. &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

perius, ubi dixerunt: *nos legem habemus* v. 7. Timuit magis humanam, quam divinam, perdere gratiam. Vix peccatum ullum committeretur; si Deus aequè, ac homines, timeretur. Pinna Eth. 19.

Facile deviat à justitia, qui in causis, non Deum, sed hominem pertimescit. Hic timor, peccati difficultatem differre potest; auferre non potest voluntatem. Unde etiam, quòd suspenderit à crimine, avidior redit ad crimen; & aestuat animò, quousque perficiat, quod cogitat, malum. Solus Dei timor, qui mentes corrigit, fugat crimina, innocentiam servat, perpetuum tribuit facultatem. S. Chrysol. l. 127.

Timor hominum peccandi differt facultatem, & operationem; non autem auferit: sed retinet voluntatem, donec habeat opportunitatem. S. Laur. Just. de ligno vitæ. c. 2. de timore.

Num. 2.

Non timendi homines motiva.

Ingressus tu, & seniores Israel, ad Regem Egypti. Ex. 3. 18. ait Deus ad Moysen. Et tamen Ex. 5. 1. dicitur: *ingressi sunt Moyses & Aaron &c.* Cur non ingressi etiam illi Seniores? Respondent Hebræi apud Lyranum: quia ducti regis timore foris manserunt; ad divinum præceptum violandum audaciores, quam ad vultum regis sustinendum. Sed non evasit hic timor impunitus: nam Deus postea in monte Sinai solum Moysen ad se ingredi voluit. Ex. 24. 2. *Solus Moyses ascendit ad Dominum; & illi non appropinquabunt.* Equum enim erat, ajunt Hebræi; ut, qui humano timori succubuerant, à divino conspectu arceantur. Mendoza in 1. Reg. 12. Annot. 12. Sect. 1.

In Domino confido - quomodo dicitis animæ meæ - quoniam ecce peccatores intendunt arcum. Pl. 10. 2. 3. Suadetur Davidi fuga in montes, ob armatas inimicorum manus: ille tamen non timet; quia peccatores. Euthymius hic: hac de causa ego confido: quia peccatores sunt, qui pugnant adversum me. Peccant enim, dum me temerè insequuntur, & morte afficere volunt. Sylveira in Act. 23. q. 5:

Dominus illuminatio mea, & salus mea: quem timebo? Pl. 26. 1. Nullum hominem formidabo: timor enim fecerat Domini, nè quemquam alium timere potuisset. Cassiodorus hic.

Nè timeas eos, - quoniam increduli &c. Ezech. 2. 6. Sed, quæ adferuntur, timorem potius incutere, quam excutere, videntur. Merito tamen jubetur non timere: quia, cum sint impii, citò peribunt. Theodoretus hic: causa idonea est ad contemptum eorum, qui insidiosè aggrediuntur, improbitas: legis enim violatores, & à divina ope vacui sunt: neq; utique hujusmodi viri metuendi; quamvis more scorpionum lédant, Sylveira in Act. 23. q. 5.

§. XII.

Timor salubris de salute, perseverantia.

Ex Veteri.

Noli timere Abram: ego protector tuus sum. Gen. 15. 1. Dicebat Deus, hostibus devictis. Quid ultra metuendum? Respondet

Pererius: verisimile est, timuisse Abram; nè quatuor illi reges, à se debellati, tantæ cladis dolore, ac pudore, vehementius ad vindictam inflammarentur, & majoribus coactis viribus redirent. S. Leo l. 6. de Epiph. habet & pax nostra sua pericula. S. Bernardus l. 1. in Pl. 90. monebat suos Monachos: lætos vos esse volo; sed non securos. Did. Nis. ser. 2. D. 4. Quadr. §. 5.

Semper, quasi timentes super me fluctus, timui Deum. Job. 31. 23. Cur timorem, ex divina justitia ortum, cum timore ortò ex procella comparavit? Credo duplicem ob causam. Unam tradit S. Gregor. mor. l. 21. c. 17. quia sicut tempestas cogit ad merces in mare projiciendas, ut vita servetur; ita divinus timor impellit ad bona temporalia abjicienda, nè spiritualia amittantur. Secunda causa: quia sicut, coortà tempestate, omnes in preces, & vota, ac lacrymas, solvuntur; omnes præterita crimina abjurant, nova vivendi exordia promittunt, divinam gratiam humiles precantur: ita timore divinò percussis, etiam sancti viri, hæc omnia exequuntur. Mendoza in 1. Reg. 12. annot. 4. sect. 1.

Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum. Pl. 1. 1. Non dixit, qui non abit, sed qui non abiit: nondum enim ille, qui in vita est, beatus est prædicandus, ob exitum incertum: sed qui vices suæ functionis, & vocationis, semel absolverit, vitamque sine certò clausurit; hic jam beatus dici tuto potest. S. Basil. hic.

Servite Domino in timore, & exultate eicunt tremore; nè quando precatis de via justa. Pl. 2. 11. Exultate, sed cum tremore; ut semper humiles teneatis, quod accepistis: nè quando irascatur Dominus, superbis, sibi, quod habent, tributibus; non illi, à quo habent, gratias agentibus. S. Aug. l. 2. de Verb. Ap.

Si constant adversum me castra, non timebit cor meum. Pl. 26. 3. Timeo tibi, quia parum times. Qui castrarides, ab una prosternebris foemina. Oliva t. 2. Strom. §. sint lumbi vestri &c.

Fulgura in pluviam fecit. Pl. 13. 4. 7. Minas ad misericordiam flexit. Quando tibi minatur Deus, per Prophetam, & per Apostolum, & times; nonne confusio terruit te? sed cum pœnitendo corrigeris, & agnoscis, hoc misericordiâ fieri; in pluviam vertitur fulguris terror. S. August. hic.

Nè glories in crastinum. Prov. 27. 1. Adhuc Judas forsitan dignus erat cum cæteris seorsum accipi, & audire, quæ passurus erat Magister. Adhuc nesciebat Judas, quid esset facturus. Sed nec aliquis nostrum scit: nam & omnibus dicitur, nè glories in crastinum; nec enim scis: quid superventura pariet dies. Orig. hom. 11. in Matth.

Beatus homo, qui semper est pavidus. Proverb. 18. 14. Nè mireris, quòd timuerit justus, in quo Spiritus Sanctus erat: non enim erat vacuus coram latrone viator; & quomodo non timeret? - Tua modò securitas, aut de inopia, aut te ignorantia est. Aut enim deest, quod possit auferri; aut deesse jam putas, quod possit auferri. Time vel ob hoc ipsum; quia te invenis non timentem. Sylveira in Luc. 2. q. 29.

Ante

Ante mortem non laudes hominem quemquam. Eccli. 11. 30. Quia adhuc est in pugna. Hugo Card.

Angelus Domini - fecit medium fornacis quasi ventum voris flantem. Dan. 3. 50. Timor Domini est sicut ventus, de quo Dan. 3. quia fornax, omnium desideriorum carnalium temperatur, & refrigeratur, per Dei timorem, S. Bonaventura Diat. Sal. c. 32.

Ex Novo.

Ipsè verò dormiebat. Matth. 8. 24. Nè, si vigilaret, Apostoli non timerent. Observat id S. Ambrosius in Pl. 43. remissos, & negligentes, esse non passus; quasi de Domini presentia, & favore, securus, somno corporis se compo-
pouit. Mendoza in 1. Reg. 12. Annot. 4. Sect. 1.

Videntes turbæ timuerunt. Matth. 9. 8. Objectum timoris est malum. Timoris servilis objectum est malum poenæ; timoris autem filialis objectum, est malum culpæ. - Quid ergo, vel cur timuerunt hæ turbæ? cum potius exultare, & amare debuerant. & quod ex tanto miraculo perpenderunt sanctitatem, & dignitatem Christi: quem licet nondum putarent Deum; certissime tamen tenebant, eum esse virum valde sanctum, divinâ potestate agentem. Sicque consideratâ sanctitate ipsius, propriam pravitatem clarius atenderunt; & se Christi presentiam reputabant indignos; eamque offendere verebantur. Dion. Carth. hic.

Vade post me Sathana. Matth. 16. 23. Nulli Sanctitatis culmini sanctitas in hac vita. Ecce Petrus paulò antè à Christo beatus prædicatur; & modò Sathanas dicitur. Nullus, crede, sanctitatis gradus est, à quo non possis cadere. Baeza t. 2. l. 12. c. 7. §. 5.

Contristati valde coperunt singuli dicere: nunquid ego sum Domine? Matth. 26. 22. Ecce innocentes Condiscipuli ad significationem facinoris expavecunt; & omnes sibi, non editò impietatis auctore, formidant. Contristati enim sunt, non de conscientia reatu, sed de humana mutabilitatis incerto: timentes, nè minùs verum esset, quod in se quisq; noverat. S. Leo l. 7. de Pass.

Sint lumbi vestri præcincti. Luc. 12. 35. Væ discincto! porro is caret cingulo, qui periculum non perpendit. Nolo meticulosum in acie militem: sed ante pugnam nihil aequè triumpho præludit, quam metus. Domine, tecum paratus sum in carcerem, & in mortem, ire, dicebat Petrus Luc. 22. 33. Parum timuit; & ideo cecidit: si timuisset, non negasset. Tyronem, deglutientem montes & maria exorbentem, gutta una submerget. Audacia, quæ periculum sprevit, periculata est, cum adiit pugnam. Oliva t. 2. Strom. §. sint lumbi &c.

Lucerna ardentes in manibus vestris. Luc. 12. 35. Sic ardens, & lucens, nondum in domo se esse confidat, ubi sine omnî timore ventorum accensum lumen solet deportari. Sed meminerit, se esse sub dio; & utraq; manu studeat operire, quod portat &c. S. Bernardus l. 3. in Vigil. Nat. D.

Invenit in templo vendentes. Joan. 2. 14.

Quid hinc discimus? nisi quantâ cum circumspeditione agere in hac vita debeamus. Nam si in sacro templo, in loco sanctitatis, tot ex parte hominum offendimus pericula; quomodo inter pericula inveniemus securitatem? Did. Niss. fer. 2. D. 4. Quadr. §. 1.

Hec dicit, qui tenet septem stellas in dextera sua. Apoc. 2. 1. Istò dictò stellas ejusmodi salutis timor constringit: quia videlicet sic stellæ istæ in cælo sunt, ut eas teneri oporteat, nè cadant in terram: nam de cælo plurimæ stellæ ceciderunt; & de stellis facti sunt principes tenebrarum. Dicendo igitur, qui tenet septem stellas in dextera sua, stimulat terribiliter innuit, ut, qui se existimat stare, videat, nè cadat. 1. Cor. 10. 12. non enim stat suâ virtute, sed dexterâ Domini continente. Rupertus hic.

In conspectu sedis tanquam mare vitreum. Apoc. 4. 6. Quid denotat vitreum illud mare? Respondet Bacharius: memento frater, quod caro sumus. Mare illud, id est, forma Baptismi, quod B. Joannes vidisse se dicit, vitreum esse descripsit: & idè in nobis citò periclitatur, aut frangitur. Hæc ille ep. de recip. lapsis. Magnò mysteriò Baptismus mare dicitur, sed vitreum. Mar quidem ut copia gratiæ, quæ ex illo in nos redundat, significetur: vitreum verò; ut indicetur, quàm facile frangatur. Quid fragilius vitrò? quid fragilius gratiâ? Unus cogitatus turpis, aut qualisvis materiæ gravis, adjunctum habens consensum; potest demoliri plurimorum annorum merita, virtutes, opera bona. Did. Niss. fer. 2. D. 5. Quadr. §. 5.

Ex Patribus, & aliis.

Qui præsumit, minùs veretur, minùs præcaveat, plus periclitatur. Timor fundamentum salutis est; præsumptio impedimentum timoris - si præsumamus; neque timendo, neque cavendo, difficilè salvi erimus. Tertull. de cultu scem. apud Nissenum Pol. cælor. p. 1. 7. c. 6.

Anchora cordis, est pondus timoris: & plerumque fluctu cogitationum quatitur; sed per disciplinæ suæ vincula retinetur. Neque hunc tempestas suæ inquietudinis ad naufragium pertrahit: quia in divini amoris littore perfecta charitas adstringit. Unde necesse est; ut, quisquis ad contemplationis studia properat, semetipsum priùs subtiliter interroget, quantum amat? Machina quippe est mentis vis amoris; quæ hanc, dum à Mundo extrahit, in alta sustollit. S. Gregor. mor. l. 6. c. 17.

Quantò magis innumeris affluebat meritis, tantò magis timebar, & tremebat. Et hanc à Præceptore disciplinam discibat. Etenim ille in tertium raptus cælum, & in paradysum delatus, & auditis ineffabilibus verbis, & mysteriorum talium factus particeps; cum orbem totum percurrisset, tanquam alis quibusdam fultus, ad Cor. 1. 9. 27. scribens dicebat: vereor, nè sorte, cum aliis prædicaverim, efficiar ipse reprobus. Si verò Paulus, post talia, & tot, officia, timet; qui dicere potuit: *mibi Mundus crucifixus est &c.* multò magis nos timere oportet; & tantò magis, quantò majora fuerimus beneficia consecuti. Tunc enim diabolus

diabolus seuior efficitur, tunc magis efferatur; cum viderit nos cum diligentia vitam nostram disponentes, cum viderit virtutis onera conquisita, & magnos acervos; tunc magis inferre naufragium studet. S. Chrysof. hom. 1. ad pop. Ant. de Timotheo.

Timor Domini, est sicut bonus iustitarius, qui perimit maleficos, & suspendit. Nam sicut illi, qui tenent iustitiam, in locis patentibus ponunt patibulum, ad timorem latronum: ita timor Domini &c. Et sicut ille iustitarius crucifigit latronem: sic timor Domini nititur crucifigere carnem, tanquam pessimum animæ latronem. S. Bonaventura dicit, Sal. de don. Spir. S.

Nè dicas, consenui in virtute; nec timeo:

semper timenda conversio est; multosque, qui virtute consenuerunt, uno temporis momento Sathanas in barathrum detraxit. B. Theodoretus Studita f. 2.

Ad tyrones timor spectat; ad perfectos vero amoris possessio. B. Theodoretus Ep. in Pl. 110.

Me miserum! me miserum! quia nondum à gehennæ igne sum liber: nondum mihi constat, quò hinc sim profecturus. B. Isaias Abb. orat. 14.

Una securitas est; nunquam esse securum: quatenus timor se observans reddat semper paratum; donec securitas succedat timori, non timor securitati. Gvarricus Abb. f. 3. de Adv. Domini.

TITULUS XI. TRIBULATIO.

§. I.

Figura, & Symbola.

Ex Veteri.

AEgyptus interpretatur *coangustatio*, & *tenebra*, sive tribulatio. S. Bonaventura f. 1. D. 2. Epiph.

Ego dormivi &c. Psal. 3. 6. Noctem sæpius calamitatem Sacræ literæ appellant: etenim velut in tenebris vivere existimant eos, qui in res admodum tristes incurrunt. B. Theodoretus Ep. hic. Solet in divinis Scripturis adversitas designari per noctem. S. Bernardus f. 6. in Pl. qui habitat.

Sagittæ tuæ infixæ sunt mihi. Psal. 37. 3. id est, tribulationes multæ. Bellarminus hic.

Et erit tempus eorum in secula. Psal. 80. 16. Tempus vocat calamitates: sic enim Syri, & Hebraei, nominare consueverunt. B. Theodoretus Ep. hic.

Quia decoloravit me sol. Cant. 1. 5. id est, tribulationum ardor. V. Beda in Cant. l. 2. c. 1.

Hyems abiit. Cant. 2. 11. Sicut arbores fructificant abscedente hyeme, sic fructum habet homo post tribulationem. S. Bonaventura in Luc. 21.

Surge Aquilo. Cant. 4. 16. In Aquilone adversa Mundi designantur. S. Isidorus hic.

Torcular calcavi solus. Isa. 63. 3. Torcular in Scriptura proverbialiter significat vehementem oppressionem, cladem, stragem: qui enim illam subeunt, perinde sunt ac uvæ, quæ premuntur in torculari. Cornelius hic.

Ecce ego cibabo populum istum absynthio, & potum dabo eis aquam fellis. Jer. 9. 15. Fel, & absynthium, afflictionis, & amaritudinis, sunt Symbolum. Cornelius hic in hierogl.

Ex Novo, Patribus & aliis.

Tollat crucem suam. Luc. 9. 23. Omnes passiones appellatione Crucis designantur. Cajetanus hic.

Nonne duodecim sunt horæ diei? Joan. 11. 9. Rupertus, Maldonatus, Toletus, per horas diei accipiunt tempus divinæ protectionis, sub quâ nullum timendum est malum: per horas autem noctis tempus permissionis divinæ; quâ postea ingentes homini ruinæ obveniunt. Baeza. t. 2. l. 8. c. 3. §. 10.

Percussio latere Petri excitavit eum. Act. 12. 7. Lateris percussio, est temporalis correctio: aeterna enim percussio non in latere tantum, sed in omnibus membris fit. S. Bonaventura f. 5. D. 1. Adv.

Omnes tribulationes hujus Mundi, poenitentia sunt data à Papa Jesu. S. Vinc. Fer. f. 5. D. 16. SSS. Trinit.

§. II.

Tribulationum utilitas.

Figura, & Symbola.

Ex Veteri.

Videbat, quòd rubus ardeat, & non combureretur Exod. 3. 2. Ignis in rubo, est tribulatio in homine sancto, humili & mortificato: talem enim non urit, non lædit; sed illustrat, & roborat. Scribit Philo in vita Moysis: per Dei potentiam rubum incorruptibilem factum in medio ignis; imò, aesi fonte desuper manante rigaretur, viridiorem visum. Hæc est enim, inquit S. Chrysof. omnipotentia Dei vis, ut per contraria operetur contraria: scilicet calorem per aquam; frigus per ignem. Cornelius hic.

Erat aqua quasi murus à dextra eorum, & lava. Ex. 14. 22. adversa sunt iustorum defensiones. S. Bernardus f. 8. Art. 1.

Si dixerit puero: ecce sagittæ intræ te sunt, tolle eas; tu veni ad me: quia pax tibi est, & nihil est mali, vivit Dominus. 1. Reg. 20. 22. Quisquis sagittæ morbi tangeris, non paveas. Ecce Dei sagittæ intræ te sunt: pax tibi est, & nihil est mali. Drexelius Gymnas. pat. part. 1. c. 4. §. 2.

Ponam